

Lausunto

17.06.2020

Asia: VN/11210/2020

HE laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puollamme lämpimästi esitystä, jonka mukaan laittoman uhkauksen syyteoikeutta koskevaa säännöstä muutettaisiin niin, että teko olisi virallisen syytteen alainen, jos laitton uhkaus kohdistuisi henkilöön hänen työtehtävänsä vuoksi eikä rikoksentehtävä kuulu työpaikan henkilöstöön. Syyttäjä saisi nostaa syytteen laittomasta uhkauksesta myös, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi. Pyydämme myös tekemään päätöksen uuden lainkohdan soveltamisen seurannasta. Seurannan myötä saadun tiedon myötä on mahdollista päättää koko laittoman uhkauksen muuttamisesta virallisen syytteen alaiseksi.

Erityisen tärkeänä pidämme luottamushenkilöiden sisällyttämistä esitykseen. Selvitettäessä [1] eri sukupuolten kokemaa vihapuhetta kunta- ja poliittisissa on käynyt ilmi, että vihapuheen kohtaaminen politiikassa on yleistä, kolmannes kuntapäättäjäistä on ollut vihapuheen kohteena. Kaksi kolmasosaa päättäjäistä myös arvioi vihapuheen lisääntyneen viime vuosina. Useimmiten vihapuheen lisääntyminen kytkettiin vastauksissa sosiaaliseen mediaan toimintaympäristönä. Vihapuhetta kokeneista kuntapäättäjäistä lähes kolmannes (28 %) kertoi halunsa osallistua päätöksentekoon vähentyneen. Vastaajat kertoivat, että vihapuhe ja muunlainen häirintä lisääntyvät selvästi vaalien aikaan.

Tutkimuksen mukaan suomalaisista kuntapäättäjäistä naiset kokevat vihapuhetta huomattavasti miehiä enemmän: naisista 42%, miehistä 28%. Vähemmistöihin (rodullistettuihin kuulumisen, maahanmuuttajatausta, seksuaalinen vähemmistö, saamelaisuus, kielivähemmistö) kuulumisen lisäksi vihapuheen kohteeksi joutumista. Naisiin kohdistuvassa vihapuheessa erityispiirteenä on seksuaalisella väkivallalla uhkaaminen. Vihapuheella on negatiivisia vaikutuksia demokratiaan, koska sillä on vaikutusta naisten ja vähemmistöihin kuuluvien halukkuuteen toimia politiikassa ja asettua ehdoille vaaleissa.

Tasa-arvobarometrin 2017[2] mukaan sähköpostin, sosiaalisen median tai muun verkon käyttöä on vähentänyt vihapuheen pelon vuoksi kuusi prosenttia naisista ja kaksi prosenttia miehistä

(vastaajamäärän vuoksi k.o. lukua ei ole saatavilla tilastollisesti merkittävänä koskien eri vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä). Myös tasa-arvobarometrin tulosten perusteella johonkin vähemmistöön kuuluminen on altistanut vihapuheelle etenkin naisia. Vähemmistöön itsensä määrittävistä naisista yli viidesosa (27 %) oli kokenut vihapuhetta. Vähemmistöön kuulumattomista naisista vihapuhetta oli kokenut 14 prosenttia. Vähemmistöön kuuluneet miehet raportoivat hieman muita miehiä useammin vihapuheesta: vähemmistöön kuuluvista miehistä yhdeksän prosenttia oli kokenut vihapuhetta ja vähemmistöön kuulumattomista seitsemän prosenttia. (Tasa-arvobarometri 2017, s. 40)

Jäämme odottamaan lainsäätäjältä lisää hallitusohjelman mukaisia toimia, joilla puututaan nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen, joka uhkaa sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä.

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry katsoo, että Suomen valtion tulee huolehtia siitä että

- Sukupuoleen perustuvan vihapuhe kriminalisoidaan moniperusteinen syrjintä huomioiden
- Maalittaminen järjestäytyneenä toimintana kriminalisoidaan
- Eri verkkoalustojen vastuuta sivuillaan julkaistavasta vihapuheesta selkeytetään ja sanktioita kovennetaan, jotta moderointi olisi johdonmukaisempaa
- Suunnitteilla olevassa rasmin ja syrjinnän vastaisessa toimintaohjelmassa otetaan huomioon sukupuoli intersektionaalisesti ja käsitellään sukupuoleen liittyvän vihapuheen ja verkkoympäristössä tapahtuvan vihapuheen erityispiirteitä
- Poliisi saa aiheesta täydennyskoulutusta sekä riittävät resurssit
- Eri väkivallan muodot tunnistetaan julkisissa palveluissa ja uhreille järjestetään riittävät tukipalvelut

[1] Knuutila, Aleksii et al. Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon -raportti Valtioneuvosto 2019) <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161812>

[2] https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160920/STM_08_2018_Tasa-arvobarometri%202017_net.pdf in English: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161485>

Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry

Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry on kattojärjestö, johon kuuluvat Kokoomuksen Naisten Liitto ry, Kristillisdemokraattiset Naiset ry, Naisasialiitto Unioni ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Perussuomalaiset Naiset ry, Sosialidemokraattiset Naiset,

Sukupuolentutkimuksen seura ry, Suomen Keskustanaiset ry, Svenska Kvinnoförbundet r.f,
Vasemmistonaiset ja Vihreät Naiset ry.

Pakkanen Minna
Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry